

Pedagogisk handledning till **VÅR SAGA**

med Långsjö Teater

för förskola 4-5-åringar, anpassad grundskola
och åk F-6 i grundskolan

www.langsjoteater.se

kontakt@langsjoteater.se

Handledning skapad av: Andréa Arlid 2024-11-14

Foto: David Winnerstam

Långsjö
Teater

Innehåll

- Om föreställningen
- Introduktion till handledningen
- Övningar före och efter föreställningen
- Fler övningar och ämnen att knyta an till
- Kopplingar till Läroplaner och Barnkonventionen

Om föreställningen

VÅR SAGA

- interaktiv och fartfylld
improvisationsteater i
sagoformat!

Vem är hjälten och vad är hindret?
Stunden blir magisk då publiken får
vara med och bestämma vad denna
saga ska handla om.

Med berättande, musik, dans och
teater improviserar vi fram en
saga/berättelse tillsammans med
publiken. Björnar, prinsessor, drakar
och häxor eller varför inte en grön katt
som räddar staden från
utomjordingar? Allt är möjligt i allas vår
saga!

Föreställningen kan anpassas till olika
åldrar från 4-12 år och passar för både
förskolans senare åldrar, grundskola och anpassad grundskola.

Innehållet i föreställningen bygger på improvisation och en direktkontakt med publiken, vilket möjliggör en anpassning till olika målgrupper och barnens/elevernas specifika behov vad gäller tilltal och tematik. Utifrån en tydlig form skapar vi tillsammans en saga eller en berättelse där publiken är med och bestämmer plats, roll och identitet på de karaktärer som är med på scen.

Längd: ca 30 min

Målgrupp: förskola 4-5 år, åk F-3, åk 4-6 i grundskola och anpassad grundskola

Mer info: www.langsjoteater.se

Teman

I kombination med övningar ur den här handledningen och/eller en workshop med aktörerna från Långsjö teater skapar VÅR SAGA möjlighet att knyta an till teman som:

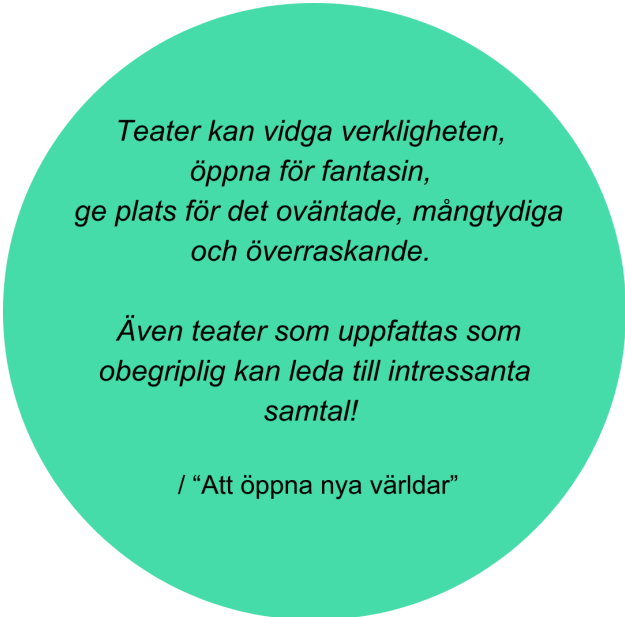
- Läsfremjande och berättande
- Känslor, relationer och vänskap
- Improvisation och kreativitet

Introduktion till handledningen

Syfte

Handledningen syftar till att fungera som ett stöd för dig som pedagog i förskola eller skola att arbeta fördjupande kring föreställningen med barnen. En bärande tanke med handledningen är att ge verktyg för att, i lagom dos, utmana barnen att både samarbeta, improvisera och våga ta plats som individer i gruppen. Att uppmuntra dem att uttrycka sina tankar, känslor och upplevelser av föreställningen inför de andra i gruppen. Detta för att stärka både självkänsla och en bra gruppdynamik.

*Teater kan vidga verkligheten,
öppna för fantasin,
ge plats för det oväntade, mångtydiga
och överraskande.*

*Även teater som uppfattas som
obegriplig kan leda till intressanta
samtal!*

/ "Att öppna nya världar"

Tips! Kika gärna i **"Att öppna nya världar"** - en handledning från

Riksteatern om att gå och se scenkonst med barn. Sidorna 14-18 och 24-27 handlar om att gå på teater med barn från 7-13 år. Sidorna 8-12 om att gå på teater med barn 0-6 år.

Handledningens innehåll

Handledningen innehåller förslag på övningar som knyter an till föreställningens tematik och till barnens upplevelser av den. Låt dig inspireras och anpassa och använd övningarna på det sätt som passar bäst för dina elever. I slutet av handledningen finns en förteckning över kopplingar till läroplaner och Barnkonventionen.

Pedagogik

Den pedagogiska tanken bakom handledningen bygger på idén om att uppleva först och reflektera sen och att våra idéer formas och omformas genom erfarenheter vi gör, där både kropp och tanke är involverade.

Din roll under teaterbesöket

Du som pedagog är viktig för att barnen ska få en bra upplevelse av föreställningen. Du kan bidra genom att vara nyfiken på det som händer på scen och att vara en trygg punkt i rummet för dina elever.

En bra sak att känna till är att barn och unga som ser teater ofta reagerar med att låta och prata och kanske är det också svårt att sitta helt stilla under en föreställning. Detta är normalt och något som skådespelarna är förberedda på och oftast kan hantera själva. Du behöver alltså inte tysta barn som pratar eller låter en del, annat än om du gör en bedömning att situationen är ohållbar för barnet eller för den övriga gruppen. Du känner dina elever och vet bäst hur du bemöter det/de barn det då gäller.

ÖVNINGAR

Inför föreställningen

Introduktion

Berätta för barnen att ni ska gå och se en föreställning som heter "Vår Saga" och visa en [VIDEOHÄLSNING](#) från ensemblen.

Informera om de praktiska förutsättningarna, var och när ni ska se föreställningen och att skådespelarna då kommer att berätta mer om hur barnen kan hjälpa till med sagan som vi ska skapa tillsammans.

Förväntningar

Be barnen sitta två och två en stund och prata om vilka förväntningar de har inför teaterbesöket. Låt sedan en grupp i taget berätta om sina förväntningar.

Skriv eventuellt ner förväntningarna på tavlan i klassrummet. Dessa kan ni sedan återvända till i efterhand. Blev det som ni hade förväntat er? Vad blev annorlunda?

Efter föreställningen

Vad minns ni?

Sitt eller stå i en ring så alla ser varandra.

Skicka runt ett talarföremål, t.ex. en penna eller en fin sten.

Be en i taget att kort berätta något de minns från föreställningen. Det kan vara någon händelse, en känsla de fick, ljud eller ljus de minns.

Obs! Övningen handlar inte om att eleverna ska betygsätta föreställningen utan om att få reflektera över och bearbeta vad de varit med om.

Vidareutveckla

1. Samtala om teaterns språk

Prata om på vilka olika sätt man kunde förstå vad som hände i sagan? Mer än av det som sas högt av skådespelarna? Vad berättar t.ex. ljusskiftningar från varmt till kallt ljus? Vad berättar mimspel i skådespelarnas ansikten? Vad berättar olika slags ljud och musik?

2. Ljud- och rörelseimprovisation

Prata om vad improvisation är, om att skådespelarna i föreställningen och ni i publiken inte visste vad sagan/berättelsen skulle handla om, att ni hittade på i stunden. Be eleverna i stunden hitta på en rörelse till minnet de delat i övningen ovan. En rörelse som kan upprepas. Låt övriga i gruppen härma rörelsen. Sätt sen ihop allas rörelser till en liten rörelsesekvens som en koreografisk tolkning av er upplevelse av föreställningen. Utveckla genom att gå en runda till och be alla lägga till också ett ljud till sin rörelse. Gör samma sak igen och sätt ihop allt till en lång sekvens av ljud och rörelser.

3. Stafett-bilder från föreställningen

I grupper om tre-fyra barn/elever får de rita ett minne var på varsitt papper, sen skickar de sin teckning vidare till nästa person i gruppen som då får vidareutveckla bilden, lägga till något mer som hängde samman med minnet, eller något nytt som den associerar till bilden den fått.

Det behöver inte bli "rätt" utan de kan associera med föreställningen som utgångspunkt.

Därefter skickas bilden vidare till ytterligare en person som får rita vidare på bilden. Slutligen får alla tillbaka sin "egen" bild och titta på hur den blev efter att de andra ritat vidare på bilden. Samtala i helgrupp om hur det var att göra övningen och inte ha kontroll över hur ens egen bild utvecklades. Prata om de olika bilderna och minnena från föreställningen.

Känslor - Hur kände sig

karaktärerna i sagan?

Markera olika rutor i klassrummet, med en känsla i varje ruta:

GLAD	RÄDD
LEDSEN	ARG

Ett alternativ kan vara ett papper i varje ruta med bilder av olika emojis som kan markera vilken ruta som har vilken känsla om eleverna inte är läskunniga.

Gå igenom händelseförloppet i sagan och stanna upp där det fanns känslor och be eleverna reflektera över vilka olika känslor som dök upp hos karaktärerna. T.ex. "Hur tror ni att XX kände sig när YY hände?" Be dem ställa sig i den ruta de känner passar bäst utifrån sin upplevelse. Fanns det andra känslor än de fyra känslorna i rutorna? Vilka känslor var det?

Vidareutveckla

Samtala om:

- Har ni någon gång känt någon av känslorna som figurerna i sagan kände?
- När och var har ni känt så? I skolan, hemma, med kompisar?
- Skådespelarna hade aldrig spelat sagan förut, hur tror ni de kände sig då? Har ni gjort något för första gången? Hur kände ni då?
- Hur gör man när man improviserar eller hittar på något i stunden? Hur gör ni när ni leker och skapar och hittar på saker?

ER saga! - Fortsätt på berättelsen!

Nu är sagan som skådespelarna skapade med barnen DERAS saga. Vad vill barnen ska hända om det fanns en fortsättning av berättelsen?

Låt dem skapa flera olika fortsättningar av berättelsen genom att jobba i smågrupper. Bestäm vilket medel de kan arbeta med: skriva, rita, måla, spela teater, göra en film osv.

Varje grupp får i uppgift att på ganska kort tid spåna på hur berättelsen kan fortsätta. Kanske 5-10 min. Ge dom en kreativ ram: Vem/vilka karaktärer ska fortsättningen av berättelsen handla om? Vad är karaktärernas viktiga uppdrag? Vilka hinder stöter karaktärerna på? Vem eller vad blir karaktärernas lösning på hindret? Hur slutar berättelsen?

Om ni skapar teaterscener, testa gärna att låta en person vara berättare, en person gestalta med kroppen och en person gestalta med rytmer/ljud.

Nu får de ca 10-20 min på sig att förbereda en presentation av berättelsen som de kan visa för resten av klassen/gruppen. Presentera för varandra!

Skicka era berättelser till Långsjö teater! Skicka gärna in texter, videoklipp eller bilder som barnen/eleverna skapat om ni vill. Maila till: kontakt@langsjoteater.se - så kan vi ta del av det ni skapat!

Fler övningar och ämnen att knyta an till

Instrument - musik

Vilka instrument minns ni att musikern använde i föreställningen? Kände ni igen några? Var det några ni inte hade sett förut? Skriv, rita, samtala om musikinstrument.

Samarbeta eventuellt med musikläraren och låt eleverna prova på att skapa ljud- och musikillustrationer till någon känd saga eller berättelse?

Kostymer - slöjd

Påminn er om hur skådespelarnas kostym såg ut. Om barnen fick hitta på en egen sagokostym, hur skulle den se ut? Hitta på en egen sagokaraktär med namn och egenskaper som passar till kostymen. Gestalta, rita eller skriv om karaktärerna.

I samarbete med slöjdläraren kan barnen få sy om ett klädesplagg som deras sagokaraktär använder. Berätta eller visa karaktärerna för varandra? Gör en utställning!

Mera sagor och berättelser! - samarbete med Fritidshem och Skolbibliotek?

Samtala med barnen om sagor, berättelser eller filmer som de själva gillar. Vad är det de gillar med just de berättelserna? Vad tycker de behövs för att en berättelse ska bli spännande?

Involvera gärna fritidspedagogerna och bibliotekarierna på skolan i efterarbetet. Kan fritidslärare följa med och se föreställningen med eleverna och sedan följa upp upplevelsen på fritidshemmet, med någon av övningarna i handledningen? Kanske kan de hitta fler sätt att jobba tematiskt med sagor och berättelser och läsning genom drama och andra uttrycksmedel?

Gå till skolbiblioteket och låt eleverna leta efter en bok med en spännande saga eller berättelse som de blir nyfikna på att läsa. Kanske kan bibliotekarien ha förberett ett antal böcker som de kan presentera för barnen/eleverna när de kommer till biblioteket? Som en speciellt utvald samling som barnen kan botanisera bland.

Kopplingar till läroplaner och Barnkonventionen

Nedan hittar du citat ur läroplaner och barnkonventionen som teaterbesöket och för- och efterarbetet kan kopplas till.

Ur Lpfö18 - För förskolan

Förskolans värdegrund och uppdrag

“Utbildningen ska ge barnen möjlighet att utveckla sin förmåga till empati och omtanke om andra genom att uppmuntra och stärka deras medkänsla och inlevelse i andra människors situation.”

“Förskolan ska uppmuntra barnen att föra fram sina tankar och idéer och skapa förutsättningar för detta.”

Förskolans uppdrag

“Lek är grunden för utveckling, lärande och välbefinnande.”

“I lek får barnen möjlighet att imitera, fantisera och bearbeta intryck. På så sätt kan de bilda sig en uppfattning om sig själva och andra människor. Lek stimulerar fantasi och inlevelse. Lek kan också utmana och stimulera barnens motorik, kommunikation, samarbete och problemlösning samt förmåga att tänka i bilder och symboler. Lek ska ha en central plats i utbildningen.”

“Alla barn ska ges möjlighet att delta i gemensamma lekar utifrån sina förutsättningar och sin förmåga.”

“Utbildningen ska ge barnen förutsättningar att kunna tänka, lära och kommunicera i olika sammanhang och för skilda syften.”

“Barnen ska ges tid, rum och ro till eget skapande. (...) Utbildningen ska ge barnen möjlighet att uppleva, gestalta och kommunicera genom olika estetiska uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans.”

“Barnen ska ges förutsättningar för bildning, tänkande och kunskapsutveckling utifrån olika aspekter såsom intellektuella, språkliga, etiska, praktiska, sinnliga och estetiska.”

“Förskolan ska stimulera barnens kreativitet, nyfikenhet och självkänsla. Barnen ska få möjlighet att förundras och utveckla sin förmåga att utforska, kommunicera och reflektera. Utbildningen ska stimulera barnen till att ta initiativ och ansvar samt ge dem möjlighet att arbeta både självständigt och tillsammans med andra.”

“Barngruppen och samspelet mellan barnen är en viktig och aktiv del i barnens utveckling och lärande i förskolan. Undervisningen ska baseras på såväl att barnen lär tillsammans och av varandra som samspelet mellan vuxna och barn.”

“Barnen lär sig genom lek, socialt samspel, utforskande och skapande men också genom att iaktta, samtala och reflektera. Barnens lärande kan bli mångsidigt och sammanhängande om arbetssätten varierar och miljön är utmanande och stimulerande samt lockar till lek och aktivitet. Utbildningen ska ge utrymme för barnens egna initiativ, fantasi och kreativitet.”

Omsorg, utveckling och lärande - Mål

“Utforskande, nyfikenhet och lust att leka och lära ska vara grunden för utbildningen.”

“Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära
- förmåga att fungera enskilt och i grupp, samarbeta, (...) samt att ta ansvar för gemensamma regler
- fantasi och föreställningsförmåga
- förmåga att skapa samt förmåga att uttrycka och kommunicera upplevelser, tankar och erfarenheter i olika uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans
- intresse för berättelser, bilder och texter (...)
- ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften
- intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och hur de används för att förmedla budskap”

Omsorg, utveckling och lärande - Riktlinjer

“Förskollärare ska ansvara för att varje barn

- upplever att det är roligt och meningsfullt att lära sig nya saker,
- får förutsättningar för att utvecklas, leka och lära och samtidigt stimuleras att använda hela sin förmåga,
- utmanas och stimuleras i sin motoriska, sociala, emotionella och kognitiva utveckling,
- får goda förutsättningar att bygga upp tillitsfulla relationer och känna sig trygga i gruppen,
- utmanas och stimuleras i sin utveckling av språk och kommunikation (...)

“Arbetslaget ska

- verka för en god och tillgänglig miljö för omsorg, lek, rörelse, utveckling och lärande,
- ta vara på barnens kunskaper, vetgirighet, vilja och lust att leka och lära samt stärka
- barnets tillit till sin egen förmåga”

Ur Lgra22 - för Anpassad grundskola

Skolans värdegrund och uppdrag - Grundläggande värden

“Skolans uppgift är att låta varje enskild elev finna sin unika egenart (...). Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse.”

Skolans uppdrag

“Genom rika möjligheter att samtala, läsa och skriva ska varje elev få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga.”

“Skapande och undersökande arbete samt lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Särskilt under de tidiga skolåren har leken stor betydelse för att eleverna ska tillägna sig kunskaper.”

“Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra.”

“Kunskap kommer till uttryck i olika former – såsom fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet – som förutsätter och samspelar med varandra. Skolans arbete måste inriktas på att ge utrymme för olika kunskapsformer och att skapa ett lärande där dessa former balanseras och blir till en helhet.”

“Skolan ska främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer. (...) Ett ömsesidigt möte mellan de pedagogiska synsätten i förskoleklass, skola och fritidshem kan berika elevernas utveckling och lärande.”

“I skolarbetet ska de intellektuella såväl som de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna uppmärksammas.”

“Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet. En harmonisk utveckling och bildningsgång omfattar möjligheter att pröva, utforska, tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter. Förmåga till eget skapande hör till det som eleverna ska tillägna sig.”

Kunskaper - mål

“Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet.

Skolan ska ansvara för att varje elev som läser ämnen efter genomgången anpassad grundskola

- kan använda kunskaper från de (...) estetiska kunskapsområdena för vidare studier, i samhällsliv och vardagsliv,
- kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt,

- kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga,
- kan använda och ta del av många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud”

Kunskaper - riktlinjer

“Läraren ska

- ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel
- samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen
- genomföra och organisera arbetet så att eleven:
  - får stöd i sin språk- och kommunikationsutveckling”

Skolan och omvärlden - riktlinjer

“Alla som arbetar i skolan ska

- verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö”

Ur Lgr22 - För grundskolan

Skolans värdegrund och uppdrag

“Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende (...). Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra.”

“I skolarbetet ska de intellektuella såväl som de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna uppmärksammas.”

“Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet. En harmonisk utveckling och bildningsgång omfattar möjligheter att pröva, utforska, tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter. Förmåga till eget skapande hör till det som eleverna ska tillägna sig.”

Skolans mål och riktlinjer

Eleverna:

“kan leva sig in i och förstå andra människors situation”

“kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga.”

“kan använda och ta del av många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud.”

Läraren ska:

“ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande”

“svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer”

“ta tillvara möjligheter till kontinuerligt samarbete om undervisningen i förskoleklassen, skolan och fritidshemmet”

“Skolan ska gestalta och förmedla de värden och rättigheter som uttrycks i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).”

Förskoleklass - Syfte

“Undervisningen syftar till att främja elevernas fantasi, inlevelse och förmåga att lära tillsammans med andra genom lek, rörelse och skapande genom estetiska uttrycksformer samt med utforskande och praktiska arbetssätt.

I undervisningen ska eleverna genom leken ges möjlighet att bearbeta intryck, pröva olika identiteter, utveckla kreativitet samt sin förmåga att samarbeta och kommunicera.

Genom undervisningen i förskoleklassen ska eleverna (...) ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

- pröva och utveckla idéer, lösa problem och omsätta idéerna i handling”
- “skapa och upprätthålla goda relationer samt samarbeta utifrån ett demokratiskt och empatiskt förhållningssätt”
- “kommunicera i tal och skrift i olika sammanhang och för skilda syften”
- “skapa och uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer.”

Fritidshemmet

Eleverna ska få möjlighet att utveckla sin förmåga att:

“Skapa och uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer.”

Eleverna ska få:

“Tolka och samtala om olika estetiska uttryck.”

“I undervisningen ska eleverna erbjudas en variation av arbetssätt, uttrycksformer och lärmiljöer som integrerar omsorg och lärande. (...) Undervisningen syftar till att främja elevernas fantasi och förmåga att lära tillsammans med andra genom lek, rörelse och skapande genom estetiska uttrycksformer samt med utforskande och praktiska arbetssätt. I undervisningen ska eleverna genom leken ges möjlighet att bearbeta intryck, pröva sin identitet, utveckla kreativitet samt sin förmåga att samarbeta och kommunicera.”

“Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att utveckla goda kamratrelationer samt känna tillhörighet och trygghet i elevgruppen.”

“Undervisningen ska också ge eleverna möjlighet att skapa och uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer.”

Centralt innehåll:

“Samtala, lyssna, ställa frågor samt framföra egna tankar, åsikter och argument om olika områden, till exempel etiska frågor och vardagliga händelser.”

“Ord och begrepp som uttrycker behov, känslor, kunskaper och åsikter.”

Kopplingar till Barnkonventionen

Artikel 31 formulerar barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet. Barn har rätt till lek, vila och fritid och till kulturella och konstnärliga upplevelser.

Lycka till! Hälsar Långsjö Teater